

Виховання лідерських навичок в умовах студентських будівельних загонів

О.Л.Рябченко, докт. істор. наук, В. Майстро, студентка
Харківська національна академія міського господарства

Історія виникнення, становлення і розвитку масового молодіжного руху студентських будівельних загонів представляє значний інтерес не лише як історична подія, але й як певний історичний досвід самоорганізації і організації молоді для вирішення важливих завдань, які стояли перед країною на кожному конкретному історичному етапі її розвитку. Сучасна молодь уже не зовсім розуміє, а інколи і не знає, що надихало студентів на ті славні справи. Це явище, і зокрема його вплив на формування лідерських навичок у молоді, їхніх поглядів, на розвиток суспільного життя ще потребує дослідження. Осмислення цього досвіду також важливе для висновків про можливість і необхідність продовження історії студентських будівельних загонів, оскільки останнім часом це питання порушується досить часто як у засобах масової інформації, так і у виступах представників влади.

До сьогодні ще продовжуються дискусії про початок відліку історії студентських будівельних загонів, про пріоритет в цьому патріотичному почині котрогось із вищих навчальних закладів Радянського Союзу. В історії багатьох ВНЗ можна віднайти інформацію про формування перших студентських бригад, що виконували будівельно-монтажні та ремонтні роботи під час літнього трудового семестру. Студенти ХПКБ, наприклад, ще 1956 р. побудували і здали в експлуатацію клуб, їдальню, ощадкасу, дитсадок, пошту, бібліотеку та інші об'єкти у Кокчетавській області Казахської РСР. Слід зазначити, що до 1959 р. держава використовувала практично одну форму соціалізації молоді – мобілізаційну. Молодь використовувалася як внутрішній, майже дармовий резерв країни.

Для наступного етапу був характерним, перш за все, вільний вибір молоді. Поряд із добровільністю необхідно було пройти конкурсний відбір, мати гарні показники у навчанні, відрізнитися громадською активністю. Студентському колективу були надані широкі права у вирішенні виробничих, побутових, організаційних питань. Джерела свідчать, що студенти самостійно визначали, як і скільки їм необхідно працювати, щоб здати об'єкт вчасно, як раціонально розподіляти між собою обов'язки, як досягти високої якості будівництва. «Вони у мене вирішують усі питання капітального

будівництва. За п'ять років побудували селище», – говорив директор радгоспу «Майський» Карасуського району Л.П. Цимжаленко про працю студентів ХІКБу. «Радгоспні робітники не ставляться так до матеріалів, як студенти. А ці – господарі. Кожна дошка на рахунок. Без потреби не стануть псувати. ... Особливо хочеться відзначити високу дисципліну, організованість. Сорок осіб – а здається – будівельне управління».

Студентські будівельні загони були прекрасною школою виховання лідерських навичок, школою організаторської роботи. Керівники підприємств неодноразово відзначали професіоналізм командирів загонів, їхній талант як керівників. Рядові бійці цих загонів також після завершення навчання були більше підготовлені до виконання організаторських функцій, до прийняття самостійних рішень, до того, щоб підтримувати здоровий морально-психологічний клімат у колективі. Про це свідчать і результати анкетування, що проводилися того часу, і сучасні інтерв'ю, проведені серед викладачів ХНАМГ – колишніх студбудівців. Такі якості, як взаємна відповідальність, вимогливість, співпраця, взаємодопомога виникали в умовах, коли кожен вважав себе частиною одного цілого, частиною колективу, усвідомлював відповідальність за результативність загальної справи.

Крім вищезазначеного, студентські будівельні загони давали можливість побувати у найвіддаленіших куточках батьківщини і навіть за кордоном, збагатити студентський бюджет і поповнити скромний гардероб, що було також немаловажним. Для молоді участь у цьому русі була не просто роботою, це було, перш за все, відкриття дійсності, відкриття самого себе.